

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJIELTE

Beskrivning av avfallshantering i Krokoms kommun

Bilaga 4 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

UTSTÄLLNINGSEXEMPLAR

Innehåll

1	Kommunens utgångsvärden	4
1.1	Geografi och infrastruktur	4
1.2	Befolkning	4
1.3	Näringsliv och turism	4
2	Nuläge	5
2.1	Hållbarhetsrapport	5
2.2	Plockanalyser.....	6
2.3	Tillgänglighet och service	6
2.4	Miljö	7
2.5	Arbetsmiljö	7
3	Avfall under kommunalt ansvar	8
3.1	Förebyggande och återbruk	8
3.2	Restavfall	8
3.3	Matavfall.....	8
3.4	Textilavfall	8
3.5	Förpackningsavfall	9
3.6	Returpapper	9
3.7	Grovavfall.....	9
3.8	Farligt avfall	9
3.9	Bygg och rivningsavfall.....	10
3.10	Trädgårds- och parkavfall.....	10
3.11	Jord och schaktmassor	10
3.12	Avfall från enskilda avloppsanläggningar	10
3.13	Latrin	10
3.14	Spillfett och fett från fettavskiljare	10
4	Insamlade mängder.....	12
5	Avfall från kommunal verksamhet	13
5.1	Förebyggande och återbruk	13
5.2	Matsvinn	13
5.3	Förpackningar och returpapper.....	13
5.4	Farligt avfall och elavfall.....	13
5.5	Fett.....	13
5.6	Grovavfall.....	13
5.7	Bygg och rivningsavfall.....	13
5.8	Vatten- och avloppreningsverk	14
5.9	Gata och park.....	14
6	Avfall som omfattas av producentansvar.....	15

1 Kommunens utgångsvärden

Antal invånare	15 532
Antal småhus	5357
Antal flerfamiljshus	1538
Antal fritidshus	3044
Landareal	6813 km ²

Källa: SCB 2022

1.1 Geografi och infrastruktur

Med en yta på drygt 6800 km² är Krokoms kommun den 16:e största kommunen i Sverige. I väster gränsar kommunen mot Åre kommun och i norr och öster mot Strömsunds kommun, i söder och öster mot Östersunds kommun samt i nordväst mot Lierne kommun i Norge.

Större tätorter i kommunen är Krokoms, Föllinge, Änge, Ås, Nälden, Dvårsätt m fl. E14 i söder, samt länsvägarna 339 och 340 utgör stommen i kommunens vägnät. Längs E14 löper också järnvägen mellan Trondheim och Sundsvall.

1.2 Befolkning

Ett av kommunfullmäktiges mål är att befolkningen i Krokoms kommun ska öka och under senare år har befolkningen ökat, särskilt i kommunens sydöstra del. I de norra och västra delarna av kommunen minskar befolkningen. Denna utveckling väntas fortsätta.

En stor andel av kommunens invånare bor i småhus. Den största hyresvärden är det kommunala bolaget Krokomsbostäder. Fritidshusen används ofta året runt, är relativt många och utspridda över hela kommunen.

1.3 Näringsliv och turism

Näringslivet i Krokoms kommun består av cirka tusen registrerade företag. Den största delen är små företag med färre än tio anställda.

Flest arbetstillfällen finns inom kommunens verksamheter, verkstadsföretag, gröna näringar, turism, renskötsel och service.

Turismen i kommunen består av fritidshusboende, campinggäster, fjällturism, jakt- och fiskegäster med mera.

2 Nuläge

2.1 Hållbarhetsrapport

Värderingsdel	Mycket god hållbarhet	God hållbarhet	Mindre god hållbarhet	Dålig hållbarhet	Krokomb
AVFALLSMÄNGDER					
Mängd insamlat avfall under kommunalt avfallsansvar, exkl trädgårdsavfall (kg/person)	<370	370-449	450-560	>560	348
Mängd insamlat brännbart grovavfall (kg/person)	<26	26-45,9	46-80	>80	26
Mängd insamlat restavfall (kg/person)	<110	110-150	151-200	>200	157
AVFALLSFÖREBYGGANDE					
Material till återanvändning (kg/person)	>15	8,1-15	21-8	<2	2,9
ÅTERVINNING					
Faktisk materialåtervinning och förberedelse för återanvändning av kommunalt avfall, andel (%)	>54	40-54	30-39	<30	23
Andel av uppkommet matavfall som rotas där näringsämnen tas tillvara (%)	>75	40-74	25-39	<25	0
MILJÖEFFEKTER					
Andel förnybara drivmedel - Insamling mat- och restavfall (%)	>95	50-95	10-49	<10	100
Mängd förpackningar och returpapper, exkl. avfallsbärare, i restavfall (villa) (kg/hushåll och vecka)	<0,75	0,75-1,3	1,31-2	>2	-
Mängd förpackningar och returpapper, exkl. avfallsbärare, i restavfall (lägenhet) (kg/hushåll och vecka)	<0,75	0,75-1,3	1,31-2	>2	-
Mängd matavfall i restavfall (villa) (kg/hushåll och vecka)	<0,6	0,6-1,1	1,11-1,8	>1,8	-
Mängd matavfall i restavfall (lägenhet) (kg/hushåll och vecka)	<0,6	0,6-1,1	1,11-1,8	>1,8	-
Mängd avfall till deponering (kg/pers)	<2	2-9,9	10-20	>20	9,4
KUNDNÖJDHET - KVALITET OCH SERVICE					
Nöjdhet avfallshantering en- och tvåfamiljshus (%)	>94	85-94	75-84	<75	83
Nöjdhet hämtning kommunalt avfall vid bostad (%)	>94	85-94	75-84	<75	87
Nöjdhet besök ÅVC (%)	>94	85-94	75-84	<75	82
Nöjdhet återanvändning ÅVC (%)	>94	85-94	75-84	<75	68
Nöjdhet information (%)	>94	85-94	75-84	<75	57

Översiktsdel	Lågt	Medel-låg	Medel-hög	Högt	Krokomb
KUND - Avfallsavgifter					
Vanligaste avgift en- och tvåfamiljshus (kr/år)	<2000	2000-2299	2300-2800	>2800	1 852
Vanligaste avgift lägenhet i flerbostadshus (kr/år)	<1100	1100-1399	1400-1700	>1700	1 826
EKONOMI - Kostnader					
Totala kostnader exkl slam (kr/person)	<850	850-1000	1000-1199	>1200	1 011
Årskostnad service- och administration exkl slam (kr/person)	<300	300-425	426-550	>550	547
Årskostnad insamling mat- och restavfall (kr/person)	<250	250-324	325-400	>400	279
Årskostnad behandling inkl fjärrtransport av mat- och restavfall (kr/person)	<110	110-129	130-150	>150	185

Värderingsrapport - Krokomb (2022), från Avfall Webb.

2.2 Plockanalyser

Plockanalyser görs normalt vartannat år och ger information om innehållet i det brännbara avfallet som samlas in med sopbil.

Kommun/ förbund	Krokoms
År	2020
Utförare av plockanalys, beskrivning ()	'Samhall, enligt Avfall Sveriges mall'
Typ av insamlingssystem i delområdet (villa) (%)	Blandat restavfall (dvs ej utsortering av matavfall)
Andel hushåll med hemkompost (villa) (%)	10
Andel matavfall (villa) (%)	44
Andel trädgårdsavfall (villa) (%)	0,9
Andel returpapper (villa) (%)	0,8
Andel pappersförpackningar, inkl avfallsbärare med producentansvar och wellpapp (villa) (%)	7
Andel plastförpackningar, inkl avfallsbärare med producentansvar och frigolit (villa) (%)	7,5
Andel glasförpackningar, färgade och ofärgade (villa) (%)	1,2
Andel metallförpackningar (villa) (%)	0,9
Andel övrigt brännbart (villa) (%)	29
Andel textilavfall (villa) (%)	3,8
Andel övrigt icke brännbart (villa) (%)	4,5
Andel farligt avfall, exkl batterier och elavfall (villa) (%)	0,3
Andel elavfall (villa) (%)	0,1
Typ av insamlingssystem i delområdet (lägenhet) ()	Blandat restavfall (dvs ej utsortering av matavfall)
Andel hushåll med fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper (lägenhet) (%)	20
Andel hushåll med hemkompost (lägenhet) (%)	3
Typ av insamlingssystem i delområdet (villa) (%)	Blandat restavfall (dvs ej utsortering av matavfall)
Andel farligt avfall i restavfall (%)	0,3
Andel elavfall i restavfall (%)	0,1
Andel förpackningar och returpapper i restavfall (%)	17,6

Källa: Avfall Webb

2.3 Tillgänglighet och service

Kommunens renhållningsverksamhet har prioriterat att hålla lagstadgad nivå till låg kostnad. Servicegraden är därför relativt låg jämfört med många andra kommuner. Tilläggstjänster, valmöjligheter och tillgänglighet är exempel på sådant som begränsats i syfte att hålla låga kostnader för invånarna.

2.4 Miljö

Sopbilar och slambilar är av euroklass 5-6 och körs på HVO. I fordonsflottan finns även en eldriven skåpbil.

Slamtömning utförs med avvattning, vilket minskar transporterna jämfört med konventionell tömning.

2.5 Arbetsmiljö

De flesta kärl står utomhus och inte inne i soprum. Detta är bra ur arbetsmiljösynpunkt för sopbilens personal då de inte behöver dra kärl. Många kärl står längs trafikerade vägar och töms därför med sidolastande bil. Backning, även i närheten av barn, förekommer för både sop- och slambil.

På vissa av våra återvinningscentraler saknas el, rinnande vatten, nöddusch och toalett. Otrevligheter och hot mot åvc-personal förekommer.

Lång slangdragning förekommer vid tömning av många enskilda avlopp. För nya anläggningar har kravet i avfallsföreskrifterna på avstånd mellan slambrunnen och bilens uppställningsplats ändrats från 20 till 10 meter. På sikt kommer detta krav leda till att arbetsmiljön för slamtömmaren förbättras. Kommunen arbetar miljöstyrande med taxan och debiterar avgift för slangdragning över 20 m.

Enligt avfallsföreskrifterna får locket till slambrunnen väga maximalt 15 kg. På nya anläggningar ställs krav på lätta lock. På befintliga anläggningar arbetar kommunen med att få kunder att byta ut tunga betonglock till lätta lock.

3 Avfall under kommunalt ansvar

3.1 Förebyggande och återbruk

På återvinningscentralen i Krokoms kan hushållen lämna avfall för återbruk, men möjligheten saknas på övriga återvinningscentraler. Det finns inget återbruk i kommunal regi gällande bygg- och rivningsavfall.

Det finns flera secondhandverksamheter som tar emot och säljer kläder, möbler och andra prylar. Verksamheterna drivs av kommunen, frivilligorganisationer eller kyrklig verksamhet.

Begagnatmarknader finns via Facebookgrupper, Blocket och andra internetttjänster. Delningstjänster är inte speciellt utbredd i kommunen och möjlighet till reparations-tjänster är begränsade.

I kommunen finns möjligheter för hushåll att förebygga och återbruka avfall, men det finns stora möjligheter till förbättringar inom detta område.

Informationen på hemsidan gällande förebyggande och återbruk kan förbättras. Kommunen har i dagsläget ingen skolinformatör.

3.2 Restavfall

Insamlingen bedrivs i egen regi med sidolastande sopbilar. Kärlen töms var fjortonde dag hos abonnenter som valt att få sitt kärl tömt (behovsanpassad tömning). I kommunen förekommer även insamling i underjordsbehållare som töms med kranbil.

Restavfallet körs till Sundsvalls värmekraftverk där det förbränns och energiåtervinns.

Plockanalyser visar att en stor del av innehållet i restavfallet skulle kunna sorteras ut separat och materialåtervinnas.

3.3 Matavfall

Matavfall behandlas som restavfall och körs till Sundsvall värmekraftverk där det förbränns och energiåtervinns.

Hemkompostering förekommer i kommunen. Antalet hushåll som har anmält hemkompostering är omkring 114 stycken år 2022.

Matavfallsinsamling i kommunal regi och byggande av en bioanläggning i länet 2025 kommer medföra att matavfallet återvinns istället för att förbrännas.

Kommunen har sökt dispens att senarelägga införandet av matavfallsinsamling för att kunna samordna införandet av matavfall med förpackningsavfall.

3.4 Textilavfall

Textil hanteras som restavfall och skickas till förbränning. Mindre mängder lämnas i sopkärlet och större mängd på återvinningscentralen.

Det finns inte separat insamling av textil på våra återvinningscentraler och inte heller behållare för insamling av kläder på återvinningsstationerna.

3.5 Förpackningsavfall

I kommunen finns 21 återvinningsstationer. Från 1 januari 2024 sköts driften av kommunen. Ett antal av återvinningsstationerna kommer troligen finnas kvar efter 2027 för skrymmande förpackningar som inte kan lämnas i kärl fastighetsnära.

I Åkersjön finns behov av att även containers för plast och papper ställs upp. I Sånghusvallen finns behov av en nyetablering.

Fastighetsnära insamling förekommer hos vissa företag, samfälligheter och flerbostadshus, men här finns stora möjligheter till ökad anslutning.

För verksamhetsförpackningar finns en särskild återvinningsstation i Lugnvik i Östersunds kommun.

3.6 Returpapper

Hushållen kan lämna returpapper i behållare på återvinningsstationerna. I dagsläget sker ingen fastighetsnära insamling av returpapper från småhus.

Hos ett fåtal företag, samfälligheter och flerbostadshus förekommer fastighetsnära insamling av returpapper.

3.7 Grovavfall

Hushållens skrymmande avfall kan lämnas på återvinningscentralerna. I Krokoms kommun finns fem återvinningscentraler; Krokoms, Föllinge, Åse, Hotagen och Landön.

Det finns även möjlighet att få skrymmande avfall hämtat fastighetsnära mot en avgift. Företag och verksamheter kan lämna avfall på återvinningscentralerna mot avgift.

Det sorterade avfallet transporteras sedan till anläggningar som återvinner respektive material. Deponi transporteras till godkänd anläggning i Östersunds kommun.

3.8 Farligt avfall

Farligt avfall kan lämnas på återvinningscentralerna. Det finns även möjlighet för hushåll att få farligt avfall hämtat fastighetsnära mot en avgift.

Större verksamheter har ofta egna avtal med insamlingsentreprenör. Småföretag kan lämna farligt avfall på återvinningscentralerna mot avgift.

Avfallet hanteras och transporteras enligt gällande regler och omhändertas genom återvinning eller destruktion på godkända anläggningar.

Plockanalyser visar att farligt avfall även hamnar i restavfallet. Det handlar framför allt om batterier och småelektronik. Det finns möjlighet till förbättrad information kring hantering av farligt avfall. Även tillgängligheten för att lämna batterier och småelektronik kan förbättras.

3.9 Bygg och rivningsavfall

Bygg och rivningsavfall som är kommunalt avfall kan lämnas kostnadsfritt på återvinningscentralerna. Företag och verksamheter ska lämna bygg- och rivningsavfall mot en avgift till privata avfallsentreprenörer eller Gräfsåsens avfallsanläggning i Östersund. Mindre mängder kan lämnas på återvinningscentralerna i Krokoms mot avgift.

3.10 Trädgårds- och parkavfall

Trädgårds- och parkavfall kan tas omhand på egen tomt eller lämnas på återvinningscentralerna. I Krokoms finns Ristippen som är tillgänglig under sommarhalvåret.

Materialet komposteras och används som täckmaterial på gamla deponier.

Trädgårdsavfall som innehåller invasiva arter tas emot i genomskinliga säckar och skickas till förbränning.

3.11 Jord och schaktmassor

Små mängder jord och schaktmassor kan ibland tas emot för deponitäckning.

3.12 Avfall från enskilda avloppsanläggningar

I Krokoms kommun finns ca 3800 enskilda avlopp. Tömningarna utförs av kommunens upphandlade entreprenör.

På alla anläggningar där det är tekniskt möjligt används avvattningsteknik. Avvattningen har stora miljöfördelar eftersom det minskar transportbehovet och mängden slam. Slammet tas omhand på kommunens slamanläggningar. Den slutliga jordprodukten användas vid sluttäckning av deponier.

Kunderna väljer själv slamtömningsintervall. Möjliga intervall är varje år, vart annat år, vart tredje år eller avrop. Vissa anläggningar töms för sällan för att en god funktion ska upprätthållas.

Skicket på anläggningarna är i många fall dåligt. Många anläggningar saknar dessutom tillstånd.

3.13 Latrin

Latrin från hushåll kan lämnas på återvinningscentralen i Krokoms. Latrin skickas till förbränning i godkänd anläggning.

Eget omhändertagande av slam och latrin är möjligt efter ansökan hos Bygg och miljö.

3.14 Spillfett och fett från fettavskiljare

Fett och matolja som uppstår i hushållen hanteras som restavfall och lämnas till förbränning. Det är dock vanligt att fett från hushållen spolas ner i avloppet. Information på hemsidan kan förtydligas. Inom kort planeras insamling av spillfett på återvinningscentralerna.

Många verksamheter som borde ha fettavskiljare saknar sådan. Befintliga fettavskiljare saknar ofta tillstånd och tvingande intervall för tömningar saknas. Kommunen har inte hävdlat kommunalt monopol för denna fraktion, men under 2023 görs en upphandling och slam från fettavskiljare börjar behandlas som kommunalt avfall.

UTSTÄLLNINGSEXEMPLAR

4 Insamlade mängder

I tabellen redovisas de senaste fyra årens insamlade mängder kommunalt avfall.

Fraktion	2019	2020	2021	2022
ton				
Brännbart	2885	2827	2794	2745
Returträ och grot	1320,5	1524,0	1463,0	1145,3
Metall	361,3	337,1	314,6	240,0
Kross/möbler	150,7	148,8	155,9	159,6
Deponi/soptipp	196,9	158,5	169,1	149,5
Tryckimpregnerat virke	58,6	84,4	58,2	62,1
Gips	66,9	63,5	55,1	62,6
Asbest	0,0	2,2	0,9	0,0
kg				
Bilbatterier	17588	20320	25100	19145
Spillolja	10900	16187	12068	11714
Oljefilter	1458	2075	1471	1155
Aerosoler	858	962	820	760
Färg	18590	22170	18720	21134
Övrigt FA	4389	3800	3888	2887

Källa: Respektive mottagningsanläggning

5 Avfall från kommunal verksamhet

5.1 Förebyggande och återbruk

På kommunens intranät finns funktion för bytesmarknad av till exempel möbler och cyklar. Det finns stora möjligheter för kommunen att bli bättre på att återbruka möbler och kontorsutrustning.

5.2 Matsvinn

Kommunen arbetar aktivt med att förebygga matsvinn inom den kommunala verksamheten. Insatser som görs är exempelvis att informera elever i skolor, omvandla matrester till andra maträtter, mätning och uppföljning av svinn samt portionsberäkning.

5.3 Förpackningar och returpapper

I kommunala verksamheter finns vanligen sorteringsmöjligheter för förpackningar och returpapper. Avfallet hämtas av då av upphandlad entreprenör och skickas till återvinning. Avfall som berörs av sekretess slängs i särskilda sekretessbehållare.

5.4 Farligt avfall och elavfall

Farligt avfall, till exempel batterier, lysrör och kemikalier från kommunala verksamheter, samlas in och hämtas av upphandlad entreprenör.

Kanyler samlas i kanylburkar som skickas iväg enligt avtal. Kasserade läkemedel skickas till apoteket.

Inom IT-verksamhet uppstår mycket elavfall. Datorer rensas och säljs på Returbutiken. Elektronikavfall som kan innehålla data skickas till destruktions- och återvinning. Hanteringen regleras i avtal som säkerställer säker transport och radering av data. Elektronikavfall utan data (t.ex. kablar) transporteras till elektronikåtervinning.

5.5 Fett

Verksamheter som hanterar livsmedel, exempelvis tillagningskök, har fettavskiljare som töms enligt schema.

5.6 Grovavfall

Skrymmande avfall till exempel kasserade möbler lämnas till avfallsanläggning.

5.7 Bygg och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall transporteras till avfallsanläggning. Vid entreprenader med inhyrd entreprenör tar entreprenören själv hand om avfallet. Massor som uppstår vid större entreprenader transporteras till godkända återvinningsanläggningar.

5.8 Vatten- och avloppreningsverk

Gallerrens samlas upp i avfallskärl och behandlas genom energiåtervinning.

Sand från reningsverken samlas upp i sandfång och tas om hand av entreprenören eller blandas in i slamfraktionen.

Slam från avloppsreningsverk hämtas av kommunens entreprenör och körs till renhållarnas slamkompostering.

5.9 Gata och park

Asfalt tas om hand av asfaltsentreprenör, där det smälts ner och blir till ny asfalt.

Snö från snöröjning samlas vid behov på särskilda snöupplag.

Park- och trädgårdsavfall transporteras till avfallsanläggning för kompostering alternativt flisas.

Avfall från papperskorgar på allmän plats skickas till energiåtervinning.

UTSTÄLLNINGSEXEMPLAR

6 Avfall som omfattas av producentansvar

Producentansvaret har funnits sedan 1990-talet och syftet är att den som bidrar till ett miljöproblem också ska bidra till lösningarna. I detta fall är problemet bristen på cirkularitet: att varor och förpackningar inte återanvänds eller återvinns.

Producenterna ges ett extra ansvar där de ska göra miljövänligare förpackningar, produkter som håller längre eller som är lätta att återvinna. Lagstiftningen finns i hela EU eftersom vi har ett stort gemensamt problem. Sverige har lagstiftat producentansvar för:

- Förpackningar
- Fiskeredskap
- Vissa tobaksvaror och filter
- Våtservetter
- Elutrustning
- Batterier
- Ballonger
- Däck
- Bilar
- Läkemedel

Dessutom finns det frivilliga åtaganden, som liknar producentansvar, för kontorspapper och lantbruksplast.